

Luchtalarm

Arnhem, zondag 17 september 1944

Loeiende sirenes.

Maaike schiet overeind.

Haar boek ploft op de grond. Het gillende geluid golft door de straat en dreunt tegen de ramen.

Luchtalarm!

Elke keer schrikt ze zich rot, terwijl het meestal loos alarm is.

Ze haalt een paar keer diep adem, kijkt naar buiten en ziet dat niemand zich druk maakt. Buurman Joop loopt langs het raam met een mandje groente aan zijn arm en steekt lachend zijn vrije hand op. Hij is kennelijk naar zijn volkstuin geweest, vlak bij de Rijn. Ze zwaait terug.

Verderop is een stel kinderen aan het voetballen, jongens uit de straat en uit het weeshuis op het Roermondsplein. Aan de overkant marcheert met klakkende hakken een groep Duitse soldaten, geweren over de schouder. Ook zij trekken zich niets aan van het alarm, want ze sturen niemand naar binnen.

De sirenes zwijgen. Opgelucht pakt ze haar boek van de grond, *Roeland Westwoud*. Waar was ze gebleven?

Mamma komt de trap af en gooit de kamerdeur open.

‘Maaike, waar is Pim?’

Weer glijdt het boek van haar schoot.

‘Kind, hoor jij dan niets als je leest!’

Nu pas hoort ze luchtafweergeschut in de verte. Ze kijkt naar buiten. De voetballende jongens zijn verdwenen, de straat is leeg.

‘Waar-is-Pim?’ Mamma’s stem klinkt schel.

‘Pim? Hoezo, waar is Pim? Moest ik soms op hem passen?’

‘Nee, maar er wordt geschoten en hij is niet binnen. Wanneer heb je hem voor het laatst gezien?’

Ze haalt haar schouders op.

‘Hij was buiten met zijn fietsje, maar ik weet echt niet waar hij heen ging.’

Een doffe dreun. De ruiten rammelen.

‘Het is gevaarlijk buiten, Maaïke, we moeten hem zoeken. Ik loop de straat in, jij gaat in de richting van het Roermondsplein. Meteen! Nee, niet je schoenen aantrekken, ga maar op je sloffen. Blijf dicht bij de huizen.’

Ze raapt het boek van de grond en legt het met een klap op tafel. Mamma ergert zich altijd wanneer zij lang zit te lezen. ‘Zou je niet wat nuttigs doen,’ zegt ze dan.

Rotoorlog, wanneer is die nou een keer afgelopen? Als ze de deur opendoet, klinken er explosies uit de richting van de binnenstad. Haar oren slaan dicht.

Mamma loopt de straat in.

Maaïke balt haar vuisten en rent in de richting van het Roermondsplein, vlak langs de huizen. Op de hoek kan ze het weeshuis zien en een stukje van de Rijnkade. Er is geen mens op straat, ook geen jongetje van vijf op een fietsje.

Waar is Pim?

Van alle kanten klinkt luchtafweergeschut. Hoog in de lucht ziet ze de wolkjes van ontploffende granaten. Wat moet ze doen?

Vliegtuigen in de verte. Zouden eindelijk de bevrijders komen? Bombarderen ze de Willemskazerne in de binnenstad, waar Duitsers gelegerd zijn? Als ze dan maar heel precies mikken, want haar school is daar vlakbij.

Langzaam loopt ze tot de volgende hoek. Zover mag Pim helemaal niet komen. Zal ze teruggaan? Misschien heeft mamma hem al gevonden in hun eigen straat. Maar als hij nu wel achter het weeshuis is? Pim doet wel vaker dingen die hij niet mag.

Ineens klinken er kletterende geluiden op de stenen, alsof er grote hagelstenen vallen: granaatscherven van het luchtafweergeschut. Daar was mamma dus bang voor.

Een paar maanden geleden had een paard een scherf in zijn rug gekregen, verderop in de straat. Na het signaal 'veilig' was Maaïke gaan kijken. De wond was zo groot als een voetbal. Het paard stond merkwaardig rustig voor de kar, maar zij was snel weggelopen.

Vlak voor haar rolt een granaatscherf in een plas en blijft sissend liggen. Die dingen zijn nog gloeiend heet ook. Ze drukt zich plat tegen de muur. Ik durf niet verder, denkt ze. Zou Jelle gewoon doorlopen? Hij durft altijd alles. Even schiet door haar heen: als ik nou een jongen was, zou ik dan minder bang zijn? Idiote gedachte. Ze haalt een paar keer diep adem en rent naar de overkant.

Ruggelings schuift ze langs de muur van het weeshuis in de richting van het plein. Achter de grote ramen is geen kind te zien, die zitten natuurlijk allemaal in de schuilkelder.

Het plein en het parkje: uitgestorven! Voetje voor voetje loopt ze verder.

Pim!

Daar rijdt hij, helemaal bij de Rijnkade, op zijn fietsje, de beer in het mandje voorop.

'Pim! Pim, kom hier!'

Hij draait zich om en steekt zijn hand op.

'Maaïke, daar schieten ze!' Opgewonden wijst hij naar de overkant van de rivier.

Vliegtuiggebrom in de verte en meteen klinkt weer het luchtafweergeschut.

'Kijk daar, Maaïke.'

Vuurflitsen aan de overkant van de Rijn.

Ze rent het plein op, trekt Pim van zijn fiets en sleurt hem mee. In haar andere hand draagt ze het fietsje.

Driftig duwt ze hem onder het afdak van een tramhuisje. Onbewust geeft ze de fiets een slinger. Die rolt een paar meter het plein op en valt dan om, de beer vliegt uit de mand.

Ze hoort zichzelf hijgen.

Pim brult: 'Pluus!'

De gele beer ligt midden op het plein.

'Je mag hier helemaal niet komen. Het is gevaarlijk.'

Ze is boos en bang tegelijk.

'Pluus!'

Hij wil zich losrukken.

Ze houdt hem stijf vast om te voorkomen dat hij het plein op loopt. Die beer is zijn liefste knuffelbeest. Wat nu?

Pim begint te snikken.

'Goed dan.' Ze legt haar handen op zijn schouders. 'Ik zal Pluus halen, maar jij blijft hier staan. Afsproken?'

'Ja.'

Na een paar stappen draait ze zich om. Pim staat stijf tegen de wand van het tramhuisje. Schoten van de andere kant van de Rijn. Niet kijken. Doorgaan!

Ze grijpt de beer en rent voorovergebogen terug, terwijl de scherven links en rechts naast haar neerkomen. Ze struikelt en verliest een slof voor ze weer bij Pim is. Hij sluit de beer in zijn armen, terwijl hij zegt: 'En nu bij mij blijven, Pluus.'

Ze hoort een scherpe tik boven haar hoofd en werpt een snelle blik omhoog: een houten dak. Schiet er straks een scherf doorheen?

In de verte ziet ze de bogen van de Rijnbrug. Twee vliegtuigen scheren eroverheen, langs de toren van de Eusebiuskerk. Dikke, grijze rook. Daar in de buurt woont Jelle. Jelle, was hij maar hier. Nog twee vliegtuigen. Wolkjes van ontploffende granaten er-

naast. Ze slaat haar arm om Pim heen.

Zal ze wachten? Ze bijt op haar lip.

Nee, nu terug.

‘We gaan naar huis, Pim. Precies doen wat ik zeg. Het is gevaarlijk, er vallen scherven uit de lucht. We laten je fiets liggen.’

Pim knikt ernstig en klemt de beer tegen zijn borst.

Bij het oversteken van de tramrails verliest ze ook haar tweede slof. Ze gaat op blote voeten verder. Het doet pijn en ze voelt tranen prikken achter haar ogen.

Ze laat Pim aan de kant van de huizen lopen en houdt haar hand beschermend boven zijn hoofd. Als ze de hoek van hun straat omgaan, ziet ze rookwolken boven de binnenstad.

Nu rennen tot de winkel van Reinders en daar oversteken.

‘Pim, Maaike!’

Mamma komt van de andere kant van de straat en buurman Joop staat voor zijn deur.

Ze neemt Pim bij de hand en holt de straat over.

‘Mam, ik was zo...’

Dan begint ze te huilen.

Mamma slaat haar armen om haar heen en fluistert: ‘Ik had jou niet die kant op moeten sturen.’

Nu moet ze nog harder huilen.

Buurman Joop bromt: ‘Goed zo, meisje.’

‘Waarom huilt Maaike nou?’ vraagt Pim verbaasd.

Als mamma wil antwoorden, denderen twee vliegtuigen heel laag over de straat. Brullende motoren. Pim duikt in elkaar en schreeuwt. Een paar tellen later klinken luide explosies. De grote ruit in de winkel van Reinders valt rinkelend op straat.

‘Dat is vast op het Willemsplein,’ roept buurman Joop, ‘straks komt het dichterbij. Ik ga de kelder in. Naar huis met de kinderen, Helga.’

Hij loopt naar binnen en trekt de voordeur dicht.

In de kelder

Pim zit naast haar op de keldertrap, hij trilt over zijn hele lichaam. De vliegtuigen vlak boven hun huis hebben hem ineens doodsbang gemaakt.

Mamma is naar boven om een paar kussens van de bank te halen en andere spullen. Blijf bij Pim, heeft ze gezegd.

Gebrom van vliegtuigmotoren. Maaïke schuift een trede naar beneden. Hier zitten ze ook niet veilig, straks komt er een bom in hun straat terecht. Ze moeten vluchten nu het nog kan. Wat zouden buurman Joop en zijn vrouw doen? Wat zou pappa beslissen, als hij thuis was?

‘Ik wil dat pappa er is,’ zegt Pim. ‘Waarom is pappa er nou niet?’

‘Dat weet je toch, pappa is aan het werk, ver weg.’

‘O ja, in de Noord... de Noord...?’

‘In de Noordoostpolder. Daar...’

Gedreun van vliegtuigmotoren vlak boven hun huis en meteen weer ontploffingen. Ze schuift nog verder naar beneden en drukt Pim tegen zich aan. Het klinkt minder luid dan daarnet bij de voordeur, maar het is nog steeds vlakbij.

Ze zouden naar Apeldoorn kunnen! Daar woont tante Els, de zus van mamma. En ze weet dat oma Metje er al een paar dagen loogert. Dat doet ze wel vaker en opa blijft dan gewoon in Oosterbeek, omdat hij in Burgers' Dierenpark werkt.

Apeldoorn is veilig, Arnhem niet. Buurman Joop heeft eens tegen haar gezegd dat om Arnhem gevochten zal worden, want hier is een brug over de Rijn.

Apeldoorn halen ze makkelijk op de fiets, dat hebben ze eer-

der gedaan, als ze bij tante Els gingen logeren: mamma en Pim met de bus en zij met pappa op de fiets. Pim zou nu bij mamma achterop kunnen en zij kan zelf een flinke vracht kleren in de fietstassen vervoeren.

‘Ik zet de spullen boven aan de keldertrap,’ hijgt mamma, ‘en ik ga nog meer halen. Straks dragen we alles naar beneden. Zorg dat Pim rustig blijft.’

Maaike blijft praten: ‘Pappa maakt daar heel grote weilanden voor koeien in de Noordoostpolder.’

‘Wordt hij dan boer?’

‘Nee, maar dat doet hij voor boeren die daar gaan wonen.’

‘En hij is daar ook omdat de Duitsers hem dan niet kunnen pakken, hè?’

Ze verstijft van schrik. ‘Wie zegt dat?’

‘Dat zei Jacob.’

Jacob van de overkant, hoe wist die dat pappa ondergedoken zat in de Noordoostpolder? Dan kunnen meer mensen het weten en het doorvertellen en...

‘Dat mag je nooit zeggen, Pim. Als iemand vraagt waar pappa is, dan zeg je...’

‘... dat pappa weilanden maakt in de... in de...’

‘Noordoostpolder.’

Pappa werkte met twee anderen aan een illegale krant en moest in mei ineens onderduiken, omdat de Duitsers de groep op het spoor waren gekomen. Ze hadden zijn beide medewerkers opgepakt bij de geheime drukkerij, terwijl hij er niet was. Iemand waarschuwde hem dat de groep verraden was, zodat hij stilletjes kon verdwijnen.

Ze wist toen al een jaar dat hij een illegaal krantje maakte en ook dat mamma het daar helemaal niet mee eens was; ze hadden er

zelfs ruzie over gemaakt op een avond in de keuken. Zij zat in de kamer te lezen en kon alles horen, want de keukendeur stond open.

Mamma vond het veel te gevaarlijk en zei dat hij aan zijn kinderen moest denken. Hij wist toch dat in verschillende plaatsen in Nederland mannen waren doodgeschoten omdat ze zo'n krantje maakten. Toen ze merkten dat zij in de kamer zat, hadden ze de keukendeur dichtgedaan en hun gesprek fluisterend voortgezet. De rest van de dag had mamma zwijgend door het huis gelopen en ook pappa zei weinig, maar hij was doorgegaan met het krantje.

's Middags na de arrestatie van zijn medewerkers was pappa even thuis geweest. Terwijl mamma een koffer met kleren pakte, had hij Maaïke apart genomen in de keuken en haar verteld over de arrestatie.

Ze wist nog precies wat hij toen had gezegd: 'Ik moet onderduiken, Maaïke, meteen. Mijn vrienden zullen me niet zomaar verraden, maar je weet dat de Duitsers manieren hebben om mensen aan het praten te krijgen. Onthoud wat je moet zeggen als de mensen vragen waar ik ben: pappa is voor Rijkswaterstaat aan het werk in de Noordoostpolder. Niets meer, niets minder. Ook niets anders zeggen tegen buurman Joop of Jelle. Ik werk bij Rijkswaterstaat, dus dat zal iedereen volkomen logisch vinden, omdat er veel werk is voor Rijkswaterstaat.'

Ze voelde dat hij nog iets wilde zeggen, maar hij zweeg. Toen had ze gevraagd: 'Ga je ook echt naar de Noordoostpolder?'

Even was er een lachje geweest op zijn gezicht. 'Je bent een slimme meid, maar mijn antwoord is: pappa is voor Rijkswaterstaat aan het werk in de Noordoostpolder.'

Ze had hem lang aangekeken en toen had hij gezegd: 'Als het nodig is, kom ik terug, dat beloof ik.'

Daarna had hij Pim apart genomen en hem hetzelfde zinnetje gezegd, een paar keer achter elkaar. Een kwartier later was

hij vertrokken, op de fiets. Ze mochten hem niet uitzwaaien op straat, maar ze hadden hem met z'n drieën weggebracht tot de tuinpoort. Daarna was het moeilijk geweest. Ze zag dat mamma moeite had haar tranen te bedwingen, terwijl Pim opgewonden kwetterde over de Noordoostpolder.

Af en toe ontvingen ze een brief van hem. Die kwam nooit over de post, maar werd altijd afgegeven door een meisje van een jaar of twintig. Uit de illegale kranten wist Maaïke dat het een koe-rierster was. In het begin waren er wel vragen geweest over haar vader, van vriendinnetjes op de hbs of van mensen in de straat. Ze had steeds hetzelfde antwoord gegeven: hij is voor zijn werk in de Noordoostpolder. De Duitsers waren pappa kennelijk niet op het spoor gekomen, want er was nooit een huiszoeking geweest. Die twee vrienden hadden hem dus niet verraden, maar ze waren in handen van de Duitsers, die konden met hen doen wat ze wilden. En was pappa zelf wel veilig op zijn onderduikadres? Of...?

Ze schiet overeind. Of was hij verraden door het geklets in de buurt? Ze hadden al twee weken niets van hem gehoord. O, wat een rotgedachten.

‘Ze schieten niet meer,’ zegt Pim. ‘Waarom praat je niet met mij?’

Ze slaat haar arm vaster om hem heen en ademt een paar keer heel diep. ‘Ik moest even wat bedenken.’

Mamma rommelt nog steeds met spullen boven aan de trap. Wat wil ze toch allemaal naar beneden halen?

Door het kelderraam klinken nu sirenes van brandweerauto's.

Een kwartier later hebben ze alles in de lage kelder geïnstalleerd: kussens langs de kant om op te zitten, een paar dekens, de broodtrommel, speelgoed, boeken, een wekker, flessen water en twee kannen melk, bekers, borden, bestek, twee emmers, de

grote, groene verbandkist van mamma en twee kandelaars met een kaars.

‘Waarom gaan we hier wonen?’ vraagt Pim.

‘Hier kunnen de scherven niet komen,’ antwoordt Maaïke.
Maar de bommen dan?

Jelle

Het luchtafweergeschut zwijgt en er komen ook geen vliegtuigen over. Op de kussens in de kelder eten ze een boterham en drinken een beker melk. Pim praat fluisterend met Pluus.

Maaike schuift onrustig heen en weer.

‘Mag ik naar boven?’ vraagt ze. ‘Ik wil weten wat er nou eigenlijk aan de hand is.’

‘Goed, het lijkt me veilig genoeg. We gaan samen.’

Door de grote ramen van de tuindeuren aan de achterkant zien ze verderop dikke rookwolken opstijgen. Is dat op het Willemsplein? Is er brand in de hbs?

Eigenlijk zou de school een week geleden al begonnen zijn, maar ‘door de oorlogsomstandigheden is de vakantie verlengd’, zo stond op het briefje dat ze had meegekregen. Ze zou naar de tweede klas gaan, maar nu ligt de school misschien wel in puin.

De geallieerden hebben België veroverd en ook een deel van Limburg. Zullen ze de komende tijd oprukken uit het zuiden met hun tanks?

‘Willen de Engelsen hier bij de brug de Rijn oversteken? Bombarderen ze Arnhem alvast, om de Duitsers te verzwakken?’

Mamma haalt haar schouders op.

‘Ik weet het niet, in een oorlog is alles onzeker.’

Zal ze nu voorstellen om naar Apeldoorn te gaan? Maar mamma is net de hele tijd bezig geweest om de kelder in te richten. Die denkt kennelijk helemaal niet aan vluchten. Ze zegt niets, nu de stemming niet bederven.

Klapperende hoeven en ratelende wielen in de straat. Een volgeladen paard-en-wagen rijdt voorbij. De voerman wijst wild met zijn zweep naar de lucht en schreeuwt wat naar buurman Joop.

Maaïke rent naar de voordeur, maar ze is te laat, want de wagen draait net de straat uit en verdwijnt in de richting van het Roermondsplein.

Opgewonden stapt buurman Joop naar binnen.

‘Dat was Draaisma uit de Roggestraat. Hij brengt de spullen uit zijn zaak in veiligheid, want die buurt is zwaar gebombardeerd. En hij riep dat er parachutisten zijn geland. Arnhem wordt bevrijd, Helga! Ze komen ons bevrijden! Niet over de brug uit het zuiden met tanks, zoals we allemaal dachten, maar met parachutisten uit de lucht. Engelse parachutisten. Het moeten er honderden zijn!’

‘Waar dan?’ vraagt Maaïke.

‘In de buurt van Renkum.’

‘Hoe weet Draaisma dat?’ vraagt moeder.

‘Van een brandweerman en die had het over de telefoon gehoord. Verderop klimmen de mensen op de daken om ernaar te kijken. De bevrijders komen! Ik ga de vlag van zolder halen. Over een paar uur zijn we vrij.’

En weg is buurman Joop.

‘Hebben wij ook een rood-wit-blauwe vlag?’ vraagt Maaïke.

‘Op zolder, in de grijze kist,’ zegt mamma zachtjes, ‘maar laat die nog maar even liggen.’

‘Geloof je buurman Joop niet?’

‘Het zijn geruchten, Maaïke. En zelfs als ze waar zijn, dan is Renkum nog een heel eind weg.’

‘Welnee, dat is helemaal niet ver.’

Misschien hoeven we dan toch niet te vluchten, denkt Maaïke.

‘Mam, dan kunnen die parachutisten over een paar uur hier zijn.’

‘Je denkt toch niet dat ze hier gewoon naartoe kunnen wandelen? De Duitsers zijn er ook nog, die zullen terugvechten. Het betekent misschien wel dat de oorlog akelig dichtbij komt.’

Op dat moment staat er iemand stil voor hun huis. Hij drukt zijn gezicht tegen het glas en kijkt naar binnen.

‘Jelle,’ fluistert Maaïke geschrokken. Ze ziet dat hij huilt.

Ze laat hem binnen. In de kamer valt hij tegen mamma aan en huilt met lange uithalen.

Maaïke weet niet hoe ze moet reageren. Ze kent Jelle al jaren, want ze zaten bij elkaar in de klas op de lagere school, zijn samen naar de hbs gegaan én ze zijn lid van dezelfde gymnastiekvereniging. Vroeger speelden ze elke dag samen na schooltijd. Dat voelt nu een beetje anders.

Mamma zet Jelle op een stoel aan tafel; hij snikt en zwijgt. Er is vast iets ergs met zijn vader, denkt Maaïke, die is bij de brandweer. Ze wil wat doen, maar wat?

Uit de keuken haalt ze een glas water, dat hij met grote slokken leegdrinkt. Dan begint hij hortend te praten.

‘Oom Rindert en tante Geeske zijn dood. In hun huis, bij het bombardement.’

Ze wil wat vragen, maar mamma legt een vinger op haar lip en schudt haar hoofd.

Oom Rindert en tante Geeske zijn helemaal geen echte oom en tante van Jelle, maar overburen en goede vrienden van zijn ouders.

‘En je moeder?’ vraagt Maaïke toch.

‘Mijn moeder ligt in het Liduinaziekenhuis in Apeldoorn.’

‘Is zij gewond bij het bombardement?’

‘Nee, ze moest eergisteren worden opgenomen voor een blinde-darmoperatie en in het Diaconessenhuis hier was geen plaats. Ze was dus helemaal niet thuis bij het bombardement en vader heeft de hele tijd dienst bij de brandweer. Daarom logeer ik bij oom Rindert en tante Geeske. En vanmorgen... daarstraks...’

Hij balt zijn vuisten.

‘Ik ging even naar ons eigen huis om het konijn voer te geven.

Ineens kwamen de vliegtuigen vlak boven de straat. Ik stond bij ons in de voorkamer en keek naar buiten. Plotseling zag ik het dak van het huis van oom Rindert en tante Geeske... opengaan, er was een groot gat. Pas toen hoorde ik een knal. Hun huis werd helemaal opgetild, de muur viel naar voren en toen weer naar binnen. Alles vloog in het rond, glas en hout en stoelen. Meteen was er brand. Ook in ons huis knalden de ruiten.'

Jelle duwt zijn handen plat op tafel, terwijl hij zegt: 'En ik kon niks doen, ik stond daar maar, een hele tijd. Er waren ineens mensen om te helpen, politie en ook brandweer, maar vader was er niet bij. Ik zag dat ze oom Rindert en tante Geeske naar buiten droegen en neerlegden op de weg. Iemand deed een deken over ze heen, ook over hun hoofden. Ze zijn dood.'

Hij is steeds zachter gaan praten. 'Ik wilde ernaartoe, maar ik durfde niet. Toen ben ik gewoon gevlucht en ik heb ook het konijn niet gevoerd. Over het achterpad kwam ik op straat en toen ben ik zomaar gaan lopen. Overal waren brandende huizen. Ik wilde weg, weg... Toen kwam ik in jullie straat, zag jullie huis en...'

'Nu ben je hier,' zegt mamma, 'en je blijft hier.'

Maaike knikt, als Jelle haar even aankijkt.

Achter hen klinkt ineens de stem van Pim: 'Jelle heeft bloed aan zijn arm.'

Dan ziet Maaike pas dat de linkermouw van zijn bloes aan de bovenkant rood is van bloed.

Ze loopt naar de kelder om de verbandkist te halen. Mamma pakt er een grote schaar uit en knipt de hele mouw van Jelles bloes af. Daarna veegt ze met watten voorzichtig wat bloed weg en kijkt met een loep in de grote wond.

Maaike moet een paar keer diep slikken.

'Er zitten een paar splinters in, Jelle. Die moet ik eruit halen, even op je tanden bijten, het doet pijn.'

Als mamma met een pincet de wond ingaat, schiet Jelle over-eind.

Maaike legt haar hand boven op de zijne. Ze kijkt naar de wond en voelt dat ze misselijk wordt, maar ze perst haar lippen op elkaar.

Er komen vijf flinke glassplinters uit de wond.

‘Van het grote voorraam,’ kreunt Jelle, ‘daar stond ik toen de bom ontplofte.’

Mamma maakt de wond schoon. Terwijl ze een prop watten neerlegt, kijkt ze even naar Maaike en knikt haar bemoedigend toe.

‘Je moet me maar even helpen,’ zegt ze. ‘Leg je ene hand hier op zijn schouder, en de andere hier, op de arm. De wond een beetje openhouden. Nee, niet trekken, alleen openhouden. Enne... je hoeft niet te kijken.’

Ze probeert niet te bibberen.

‘Nog even je tanden op elkaar, Jelle,’ zegt mamma als ze jodium in de wond doet.

Maaike voelt hoe hij verstijft, maar hij geeft geen kik.

Even later zit om de wond een groot, wit verband, dat mamma vastzet met pleisters en veiligheidsspelden.

‘Je kunt je hand nu wel weghalen, Maaike,’ zegt haar moeder met een glimlach.

Maaike zucht diep. Het is maar goed dat mamma verpleegster is geweest.

‘Jij mag wel even met Pluus spelen,’ zegt Pim en hij legt de beer voor Jelle op tafel.